

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Казарян Елучка Гургенівна

УДК 343.971.01:179.8](043.3)

**ЗЛОЧИНИ НА ҐРУНТІ НЕНАВИСТІ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА
ХАРАКТЕРИСТИКА**

АВТОРЕФЕРАТ

роботи на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
спеціальність 081 «Право»
освітня програма «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент
Коваль А.А.

Рецензент: д.ю.н., професор (б.в.з.)
Блага А.Б.

Миколаїв– 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Україна, підписавши у 2014 році угоду про асоціацію з Європейським Союзом, взяла на себе зобов'язання привести національне законодавство до європейських та світових стандартів у сфері захисту прав людини. При цьому провідне місце займає дотримання прав людини та гарантування рівних політичних, економічних, соціальних і культурних прав громадянам, незалежно від їх етнічної, релігійної або мовної належності, недискримінація та толерантність.

Основними критеріями, яким повинна відповідати держава-член ЄС є дотримання вимог Європейської конвенції про захист прав і основоположних свобод, зокрема щодо поваги та захисту прав меншин. Актуальність дослідження підсилюється Указом Президента № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», де одним з основних напрямків сталого розвитку визначено скорочення нерівності, а на державу покладається зобов'язання у сфері підтримки законодавчим шляхом та заохочення активної участі усіх людей в економічному, соціальному і політичному житті незалежно від їхньої статі, віку, расової, національної та етнічної приналежності, інвалідності, релігії, економічного чи іншого статусу до 2030 року.

Слід зазначити, що такі чинники, як активні інтеграційні процеси, налагодження міжнародних зв'язків, міграційні процеси, воєнні дії на Сході України в сукупності з багатонаціональним та етнорелігійним складом населення країни, надають додаткової актуальності дослідженню складу злочинів, вчинених на ґрунті ненависті.

Нагальними для України стають проблеми зростання проявів дискримінації, ксенофобських настроїв, міжетнічної та расової нетерпимості, гомофобії й трансфобії, що призводять до вчинення протизаконних діянь. Так, за даними Бюро демократичних інститутів та прав людини Організації з безпеки і співробітництва в Європі з кожним роком кількість злочинів на ґрунті ненависті зростає: у 2016 році – 144, у 2017 році – 163, у 2018 році – 178. Проте за даними

незалежних спостерігачів їх кількість більша, ніж та, за яку Україна відзвітувала, та, очевидно, не відповідає офіційній інформації, оприлюдненої Генеральною прокуратурою України. Це свідчить, насамперед, про намір правоохоронних органів підвищити показники роботи шляхом викривлення даних та їх низький рівень професіоналізму.

Найбільш небезпечними проявами ксенофобії та упереджень відносно інших ознак у будь-якому суспільстві є насильницькі злочини, вчинені на ґрунті ненависті. Прояви зазначених негативних явищ останнім часом набувають кримінального характеру, що привертає все більшу увагу як органів влади, так і громадянського суспільства.

Тому, в процесі становлення України як демократичної, правової держави важливе місце займає забезпечення кримінально-правової охорони життя та здоров'я особи від злочинів, вчинених на ґрунті ненависті. Питання протидії злочинам на ґрунті ненависті стає все більш актуальним не лише для України, а й для всього світу.

Ступінь дослідженості теми. Питання кримінально-правової охорони життя та здоров'я особи від злочинів на ґрунті ненависті розглядалися багатьма вченими як в аспекті кваліфікації та притягнення до кримінальної відповідальності, так і в аспекті розслідування злочинів на ґрунті ненависті. Значний внесок у дослідження цих проблем внесли Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін, В.В. Сташис, В.Я. Тацій, О.О. Дудоров, М.І. Хавронюк, П. Л. Фріс, П.П. Андрушко, Н.В. Др'оміна-Волок, Т.А. Пазинич, Н.В. Уварова, А.В. Савченко, В.П. Ковальчук та інші. Незважаючи на детальне розкриття зазначеними вченими питань, пов'язаних із кримінально-правовою характеристикою злочинів на ґрунті ненависті, потребують додаткового розгляду проблеми, що виникають у сучасному суспільстві.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у визначенні особливостей кримінально-правової характеристики злочинів на ґрунті ненависті.

Для досягнення сформульованої у роботі мети поставлено такі **завдання:**

– розкрити поняття та особливості злочинів на ґрунті ненависті;

- визначити соціальну обумовленість криміналізації злочинів на ґрунті ненависті;
- проаналізувати об'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті;
- дослідити суб'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті;
- проаналізувати особливості кримінальної відповідальності за вчинення насильницьких злочинів на ґрунті ненависті;
- окреслити основні напрямки щодо протидії злочинам на ґрунті ненависті.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єкт дослідження* – суспільні відносини у сфері кримінально-правової охорони життя та здоров'я особи від злочинів на ґрунті ненависті.

Предметом дослідження є система міжнародних та національних нормативно-правових актів, що регулюють положення кримінально-правової характеристики на ґрунті ненависті, а також наукові концепції та вчення, присвячені проблемам кримінально-правової характеристики на ґрунті ненависті.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, зокрема: аналіз, індукція, дедукція, узагальнення, логічний метод, статистичний метод, які дозволили проаналізувати визначені завдання у різних аспектах. Окрім цього, застосовано низку спеціальних методів, притаманних науковим дослідженням правових явищ, а саме: системно-структурний, формально-юридичний, діалектичний методи, які надали змогу систематизувати та проаналізувати зібраний матеріал, внаслідок чого були отримані результати, необхідні для досягнення поставленої у роботі мети.

Системно-структурний метод покладено в основу дослідження поняття та особливостей злочинів на ґрунті ненависті, об'єктивних та суб'єктивних ознак насильницьких злочинів на ґрунті ненависті (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2). За допомогою формально-юридичного методу було досліджено соціальну обумовленість криміналізації злочинів на ґрунті ненависті (підрозділ 1.2). Найбільш значущим є діалектичний метод пізнання, який дав змогу дослідити

проблематику з точки зору взаємозв'язку й взаємодії основних категорій, використаних у роботі, сприяв системному аналізу кримінальної відповідальності за насильницькі злочини на ґрунті ненависті та дозволив сформулювати основні напрямки щодо протидії насильницьким злочинам на ґрунті ненависті (підрозділи 3.1, 3.2).

Статистичний метод дав можливість проаналізувати статистичні дані, що стосуються кількості злочинів на ґрунті ненависті у різних країнах та в Україні. Логічний метод обумовив послідовність викладення матеріалу, його узгодженість, дав можливість сформулювати визначення та висновки, які впливають із викладеного матеріалу та розробити пропозиції щодо вдосконалення окремих положень кримінального закону.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломної роботи були оприлюднені на ХХІІ Всеукраїнській науково-методичній конференції «Могилянські читання – 2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти»: «Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі» (14 листопада 2019 року, м. Миколаїв, тези опубліковано) та на міжнародній науково-практичній конференції «Problems and prospects of implementation of innovative research results» (13 грудня 2019 року, м. Валлетта, Мальта, тези опубліковано).

Публікації. Основні положення дипломної роботи викладено у 1 науковій статті, опублікованій у науковому журналі «ЛОГОС. МИСТЕЦТВО НАУКОВОЇ ДУМКИ», що входить до наукометричної бази Index Copernicus, а також у 2 тезах доповідей всеукраїнської та міжнародної конференцій.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в роботі висновки та пропозиції можуть бути використані у науково-дослідній діяльності та у навчальному процесі.

Структура дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок – 105, обсяг основного тексту – 92 сторінки, список використаних джерел – 12 сторінок (120 найменувань).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, ступінь наукової розробки проблеми дослідження, визначені основна мета і конкретні завдання роботи, її об'єкт і предмет, методологічні, теоретичні та емпіричні основи.

Розділ 1 «Загальні засади дослідження злочинів на ґрунті ненависті» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Поняття та особливості злочинів на ґрунті ненависті»* визначено, що злочини на ґрунті ненависті – це злочини, в яких жертва обрана за ознакою її приналежності до певної соціальної групи. Надано характеристику найпоширенішим явищам, які можуть призвести до злочинів на ґрунті ненависті: мова ворожнечі, ксенофобія, расизм, націоналізм, ромофобія, ісламофобія, антисемітизм, гомофобія.

Виявлено, що найчастіше захищеними ознаками є расова, національна та релігійна приналежність, а такі ознаки, як стать, вік, психічні або фізичні вади, сексуальна орієнтація найчастіше зазнають упередженого ставлення правопорушника до жертви через її специфічну ознаку.

У підрозділі 1.2 *«Соціальна обумовленість криміналізації злочинів на ґрунті ненависті»* проаналізовано питання обґрунтованості й соціальної обумовленості встановлення в чинному КК України відповідальності за злочини на ґрунті ненависті. Наведено статистику щодо поширеності злочинів на ґрунті ненависті в Україні та зарубіжних країнах.

Визначено, що підставами криміналізації є підвищена суспільна небезпека злочинів на ґрунті ненависті, суспільно небезпечні наслідки зазначених діянь, їх поширеність та динаміка, необхідність кримінально-правової охорони конституційного права людини на рівні права і свободи, незалежно від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, а також неможливість ефективної протидії злочинам на ґрунті

ненависті іншими способами. Зроблено висновок, що криміналізація злочинів на ґрунті ненависті виступила обґрунтованим, закономірним і соціально обумовленим кроком вітчизняного законодавця.

Розділ 2 «Кримінально-правова характеристика насильницьких злочинів на ґрунті ненависті» містить два підрозділи.

У підрозділі 2.1 «Об'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті» визначено зміст родового і безпосереднього об'єктів аналізованих складів злочинів та здійснено характеристику об'єктивної сторони зазначених злочинів. У дослідженні наведено додаткові аргументи щодо визнання посягання на два різних родових об'єкти – суспільні відносини щодо охорони життя та суспільні відносини щодо охорони здоров'я особи. Основним безпосереднім об'єктом цих злочинів є суспільні відносини щодо охорони життя та здоров'я особи.

Додатковим обов'язковим об'єктом насильницьких злочинів на ґрунті ненависті є суспільні відносини у сфері реалізації конституційного принципу рівності прав і свобод людини та громадянина, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного походження, майнового стану, за мовними або іншими ознаками. Додатковим факультативним об'єктом насильницьких злочинів на ґрунті ненависті є суспільні відносини, що забезпечують свободу волі, честь і гідність особи, особисту безпеку, психічну недоторканність, фізичну недоторканність, право власності.

Потерпілими від насильницьких злочинів на ґрунті ненависті можуть бути лише представники певної національності, раси або релігійної конфесії.

Зроблено висновок, що об'єктивну сторону насильницьких злочинів на ґрунті ненависті, становлять: діяння, що можуть виражатись у формі дії або бездіяльності, що відповідають ознакам, встановленим у кримінально-правових нормах: п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 126, ч. 2 ст. 127, ч. 2 ст. 129 КК України; суспільно небезпечні наслідки у злочинах з матеріальним складом (п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 127 КК України), які вказані в диспозиції зазначених статей; прямий причинний зв'язок між діянням та

настанням суспільно небезпечних наслідків у злочинах з матеріальним складом (п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 127 КК України).

У підрозділі 2.2 «Суб'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті» досліджено передбачені чинним кримінальним законодавством ознаки, що визначають суб'єкта в зазначених складах злочинів. Проведений аналіз дозволив зробити висновок, що суб'єкт умисного вбивства, умисного тяжкого тілесного ушкодження, умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження – фізична осудна особа, яка до моменту вчинення цих злочинів досягла чотирнадцяти років; суб'єкт побоїв та мордування, катування і погрози вбивством – фізична осудна особа, яка до моменту вчинення цих злочинів досягла шістнадцятирічного віку.

Наведено аргументи на підтримку позиції, що суб'єктивна сторона насильницьких злочинів на ґрунті ненависті характеризується умисною формою вини. Зокрема, у злочинах, передбачених п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122 КК України – умисел може бути як прямим, так і непрямым, а у ч. 2 ст. 126, ч. 2 ст. 127, ч. 2 ст. 129 КК України – лише прямим.

Встановлення мотиву злочинів на ґрунті ненависті є обов'язковим. Мотив вчинення досліджуваних злочинів характеризується трьома видами нетерпимості: расової, національної або релігійної.

Розділ 3 «Спеціальні питання дослідження насильницьких злочинів на ґрунті ненависті» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Кримінальна відповідальність за вчинення насильницьких злочинів на ґрунті ненависті» виділено особливості застосування кримінального закону при кваліфікації досліджуваних злочинів. Відмежовано злочини на ґрунті ненависті від злочинів, вчинених з хуліганських мотивів. Виокремлено такі види покарання за насильницькі злочини на ґрунті ненависті: обмеження волі, позбавлення волі та довічне позбавлення волі. Наведено приклади кримінальних справ судової практики стосовно досліджуваних злочинів.

Наведено класифікацію санкцій кримінально-правових норм насильницьких злочинів на ґрунті ненависті та виявлено, що встановлення у санкціях

конкретного основного виду покарань, який може бути призначений за один і той самий злочин – є доцільним та обґрунтованим.

У підрозділі 3.2 «Протидія злочинам на ґрунті ненависті» зазначено міжнародний та національний механізми щодо протидії злочинам на ґрунті ненависті. Охарактеризовано процес моніторингу та збору даних зазначених злочинів. Наведено судову практику ЄСПЛ стосовно злочинів на ґрунті ненависті.

Визначено, що протидія зазначеним злочинам все більше набуває комплексного характеру та потребує спільних зусиль виконавчих органів влади, судових, правоохоронних та правозахисних органів, місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Запропоновано авторські заходи та напрямки щодо ефективної протидії досліджуваним злочинам, що свідчать про необхідність підвищеної уваги громадськості та державної влади до виявлення, розслідування, а також переслідування злочинів на ґрунті ненависті.

ВИСНОВКИ

У **висновках** роботи викладено підсумки здійсненого дослідження, наведено теоретичні узагальнення і вирішення завдання щодо кримінально-правової характеристики злочинів на ґрунті ненависті, вирішення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із кримінальною відповідальністю за злочини на ґрунті ненависті та протидією зазначеним злочинам. Проведене дослідження дає можливість сформулювати низку висновків і пропозицій.

1. Визначено, що злочини на ґрунті ненависті – це злочини, в яких жертва обрана за ознакою її приналежності до певної соціальної групи. Злочини на ґрунті ненависті характеризуються тим, що: це винні протиправні діяння, які становлять склад злочину, передбаченого чинним кримінальним законодавством; нетерпимість щодо певної ознаки особи (наприклад, раса, віросповідання, етнічна приналежність тощо) стає мотивом для вчинення злочинного діяння щодо неї.

Встановлено, що найчастіше захищеними ознаками є расова, національна та релігійна приналежність, а такі ознаки як стать, вік, психічні або фізичні вади,

сексуальна орієнтація найчастіше зазнають упередженого ставлення правопорушника до жертви через її специфічну ознаку.

Запропоновано закріпити на законодавчому рівні для характеристики досліджуваних мотивів термін «злочин на ґрунті ненависті», розтлумачити його сутність та навести відкритий список захищених ознак.

2. Доведено, що в сучасних умовах криміналізація злочинів на ґрунті ненависті є досить виправданою. Підставами криміналізації є підвищена суспільна небезпека злочинів на ґрунті ненависті, суспільно небезпечні наслідки зазначених діянь, їх поширеність та динаміка, необхідність кримінально-правової охорони конституційного права людини на рівні права і свободи, незалежно від її раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, а також неможливість ефективної протидії злочинам на ґрунті ненависті іншими способами.

3. Встановлено, що при вчиненні насильницьких злочинів на ґрунті ненависті наявне подвійне посягання на два різних родових об'єкти – суспільні відносини щодо охорони життя та суспільні відносини щодо охорони здоров'я особи.

Виявлено, що склад насильницьких злочинів на ґрунті ненависті може бути триоб'єктним. Основним безпосереднім об'єктом цих злочинів є суспільні відносини щодо охорони життя та здоров'я особи. Додатковим обов'язковим об'єктом насильницьких злочинів на ґрунті ненависті є суспільні відносини у сфері реалізації конституційного принципу рівності прав і свобод людини та громадянина, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного походження, майнового стану, за мовними або іншими ознаками. Додатковим факультативним об'єктом насильницьких злочинів на ґрунті ненависті є суспільні відносини, що забезпечують свободу волі, честь і гідність особи, особисту безпеку, психічну недоторканність, фізичну недоторканність, право власності.

Зроблено висновок, що потерпілими від насильницьких злочинів на ґрунті

ненависті можуть бути лише представники певної національності, раси або релігійної конфесії.

Аргументовано, що обов'язковими ознаками об'єктивної сторони складу насильницьких злочинів на ґрунті ненависті є:

– діяння, що можуть виражатись у формі дії або бездіяльності, що відповідають ознакам, встановленим у кримінально-правових нормах: п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 126, ч. 2 ст. 127, ч. 2 ст. 129 КК України;

– суспільно небезпечні наслідки у злочинах з матеріальним складом (п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 127 КК України), які вказані в диспозиції зазначених статей;

– прямий причинний зв'язок між діянням та настанням суспільно небезпечних наслідків у злочинах з матеріальним складом (п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122, ч. 2 ст. 127 КК України).

Встановлено, що місце, час, спосіб, обстановка, знаряддя і засоби вчинення злочинних діянь як ознаки об'єктивної сторони насильницьких злочинів на ґрунті ненависті на кваліфікацію не впливають.

4. Обґрунтовано, що суб'єкт умисного вбивства, умисного тяжкого тілесного ушкодження, умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження – фізична осудна особа, яка до моменту вчинення цих злочинів досягла чотирнадцяти років; суб'єкт побоїв та мордування, катування і погрози вбивством – фізична осудна особа, яка до моменту вчинення цих злочинів досягла шістнадцятирічного віку.

Виявлено, що встановлення зниженого віку кримінальної відповідальності до суб'єкта умисного вбивства, умисного тяжкого тілесного ушкодження, умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження, передбачених п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122 КК України та загального віку кримінальної відповідальності до суб'єкта побоїв та мордування, катування і погрози вбивством, передбачених ч. 2 ст. 126, ч. ст. 127, ч. 2 ст. 129 КК України – є досить обґрунтованими.

Визначено, що суб'єктивна сторона насильницьких злочинів на ґрунті

ненависті характеризується умисною формою вини. Зокрема, у злочинах, передбачених п. 14 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 121, ч. 2 ст. 122 КК України – умисел може бути як прямим, так і непрямим, а у ч. 2 ст. 126, ч. 2 ст. 127, ч. 2 ст. 129 КК України – лише прямим.

Аргументовано, що встановлення мотиву злочинів на ґрунті ненависті є обов'язковим. Мотив вчинення досліджуваних злочинів характеризується трьома видами нетерпимості: расової, національної або релігійної. При цьому для кваліфікації злочинних діянь достатньо виявити наявність одного виду нетерпимості: або расової, або національної, або релігійної нетерпимості.

Запропоновано додати до переліку захищених ознак сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність, а також інвалідність для захисту представників цих вразливих груп.

5. Класифіковано санкції кримінально-правових норм насильницьких злочинів на ґрунті ненависті:

1) п. 14 ч. 2 ст. 115 КК України, ч. 2 ст. 126 КК України – відносно визначені, альтернативні, прості санкції;

2) ч. 2 ст. 121 КК України, ч. 2 ст. 122 КК України, ч. 2 ст. 127 КК України, ч. 2 ст. 129 КК України – відносно визначені, безальтернативні, прості санкції.

Виявлено, що встановлення у санкціях конкретного основного виду покарань, який може бути призначений за один і той самий злочин – є доцільним та обґрунтованим.

Встановлено, що посилення кримінальної відповідальності за насильницькі злочини на ґрунті ненависті, пов'язано з тим, що вказані спонукання значно підвищують суспільну небезпечність злочинного діяння, оскільки це діяння посягає ще й на додатковий об'єкт – відносини у сфері реалізації конституційного принципу рівності прав і свобод людини та громадянина, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного походження, майнового стану, за мовними або іншими ознаками.

6. Визначено, що протидія злочинам на ґрунті ненависті потребує спільних зусиль виконавчих органів влади, судових, правоохоронних та правозахисних

органів, місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Насамперед, необхідно: підвищити рівень толерантності серед населення за допомогою просвітницької діяльності; вдосконалити роботу судових та правоохоронних органів щодо розслідування злочинів на ґрунті ненависті й дієвого реагування на них; вести ретельний моніторинг та облік злочинів на ґрунті ненависті, а також мови ворожнечі, расистських та ксенофобських настроїв в Інтернеті; підвищити рівень обізнаності певних категорій осіб про способи захисту їх прав шляхом залучення громадських організацій, правоохоронних та правозахисних органів; надавати допомогу, в тому числі правову, вразливим групам та потерпілим від злочинів на ґрунті ненависті тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Казарян Е. Г. Злочини на ґрунті ненависті як крайня форма дискримінації. *Могиллянські читання – 2019 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» : Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі : матеріали ХХІІ Всеукраїнської наук.-метод. конф. (Миколаїв, 14 лист. 2019 р.). Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. С. 65-67.*
2. Казарян Е. Г. Суб'єктивна сторона злочинів проти життя та здоров'я особи, вчинених на ґрунті ненависті. *Problems and prospects of implementation of innovative research results* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Валлетта, 13 груд. 2019 р.). Валлетта, 2019. С. 51-53.
3. Казарян Е. Г. Протидія злочинам проти життя і здоров'я особи, вчинених на ґрунті ненависті. *ЛОГОС. МИСТЕЦТВО НАУКОВОЇ ДУМКИ*. 2020. № 9. С. 131-135.(Index Copernicus)

АНОТАЦІЯ

Казарян Е.Г. Злочини на ґрунті ненависті: кримінально-правова характеристика. – Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2020.

Дипломну роботу присвячено дослідженню особливостей кримінально-правової характеристики злочинів на ґрунті ненависті. Розкрито поняття та особливості злочинів на ґрунті ненависті. Визначено соціальну обумовленість криміналізації злочинів на ґрунті ненависті. Проаналізовано об'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті. Досліджено суб'єктивні ознаки насильницьких злочинів на ґрунті ненависті. Проаналізовано особливості кримінальної відповідальності за вчинення насильницьких злочинів на ґрунті ненависті. Окреслено основні напрямки щодо протидії злочинам на ґрунті ненависті.

***Ключові слова:** злочини на ґрунті ненависті, суспільна небезпечність, об'єктивні ознаки, суб'єктивні ознаки, мотив нетерпимості, расова нетерпимість, національна нетерпимість, релігійна нетерпимість, кримінальна відповідальність, протидія злочинам на ґрунті ненависті.*

SUMMARY

Kazarian E.H. Criminal-legal Characteristics of Hate Crimes. – Thesis for a Master's degree in speciality 081 «Law». – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2020.

Thesis is devoted to investigation of Peculiarities of Criminal-legal Characteristics of Hate Crimes. The Concept and Features of Hate Crimes are revealed. The Social Conditionality of the Criminalization of Hate Crimes is determined. Objective Features of Violent Hate Crimes are analyzed. Subjective Features of Violent

Hate Crimes are investigated. The Peculiarities of Criminal Liability for Violent Hate Crimes are analyzed. The Main Directions for Counteracting Hate Crimes are outlined.

Keywords: *Hate Crimes, Social Danger, Objective Features, Subjective Features, Motive of Intolerance, Racial Intolerance, National Intolerance, Religious Intolerance, Criminal Liability, Counteracting Hate Crimes.*